

Nr 56.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1930 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående bestämmelser om märkning av importerad havre medelst färgning.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade lika lydande motioner, nämligen nr 17 i första kammaren av herr *Löfvander m. fl.* samt nr 42 i andra kammaren av herr *Nilsson* i Hörby *m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av bestämmelser angående märkning av importerad havre medelst färgning i huvudsaklig överensstämmelse med av lantbruksstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 september 1929 framställt förslag.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, får utskottet hänvisa till motionerna.

I lantbruksstyrelsens av motionärerna åberopade skrivelse den 24 september 1929 har styrelsen föreslagit, att föreskrift måtte meddelas, att utländsk havre, som ankomme till riket icke finge av tullverket ställas till importörs förfogande med mindre densamma färgats med eosinlösning. Utan hinder härav skulle havre dock kunna införas, då varan utgjorde prov, vars vikt uppginge till högst 10 kilogram samt, under vissa angivna villkor, då införseln skedde över rikets landgräns till svenskt gränsdistrikt.

I kungörelse den 16 januari 1930 (nr 7) har Kungl. Maj:t visserligen i § 1, föreskrivit, att importerad havre skulle färgas, men i fråga om undantag från denna föreskrift meddelat följande bestämmelser i § 2, vilken har följande lydelse.

1 mom. Ändå att färgning med eosinlösning ej skett, må utländsk havre, som införes till riket, utlämnas från tullverket:

- a) då varan utgör prov, vars vikt ej överstiger 10 kilogram;
- b) då införseln sker över rikets landgräns till gränsdistrikt annorledes än med järnväg och det skäligen kan antagas, att varan är avsedd att förbrukas av den, för vars räkning införseln sker, eller för hans hushåll;
- c) då varan avses för utfodring av djur, som samtidigt med varan införes i riket.

2 mom. Innehavare av grynkvärn, som för tillverkning av gryn eller mjöl till riket inför utländsk havre, äger, ändå att färgning av havren med eosinlösning ej skett, utbekomma densamma från tullverket, skolande emellertid, innan utlämnandet äger rum, anmälan om införseln hava av importören gjorts hos lantbruksstyrelsen.

För grynkvärn sålunda införd havre må icke i oförmalet tillstånd från kvarnen efter försäljning eller eljest utlämnas, med mindre anmälan på förhand gjorts hos lantbruksstyrelsen och havren, därest ej är fråga om utlämnande till annan grynkvärn, färgats med eosinlösning på sätt i 3 § sägs.

Beträffande från grynkvärn till annan sådan kvarn i oförmalet tillstånd utlämnad ofärgad utländsk havre skall gälla vad i näst föregående stycke stadgats.

Den huvudsakliga skillnaden mellan lantbruksstyrelsens, av motionärerna förordade förslag och de av Kungl. Maj:t i ämnet meddelade bestämmelserna, utgöres av att Kungl. Maj:t i olikhet mot lantbruksstyrelsen ansett, att havre, som importerats för gryntillverkning, skall vara undantagen från märkningstvång.

Utskottet.

Såsom framgår av det föregående avse motionärerna, att bestämmelser om färgning av importerad havre jämväl skulle omfatta den i oförmälda kungörelse undantagna importen till grynkvärnarna.

Utskottet har för sin del funnit, att goda skäl anförts för en sådan utvidgning av sagda bestämmelser. Utan tvivel skulle därav följa en avsevärt ökad avsättning av den svenska varan och grynkvärnsindustriens regelbundna inköp av större partier måste i hög grad inverka på prisbildningen för havre. Då priserna på denna vara numera ha sjunkit långt under produktionskostnaden, torde det knappast behöva närmare utvecklas, huru önskvärd en sålunda åstadkommen förbättring i läget skulle vara. De betänkligheter, som anförts mot en dylik ökad räckvidd av berörda kungörelse, synas utskottet vara jämförelsevis oväsentliga.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 17 och II: 42 må i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av bestämmelser angående märkning av importerad havre medels färgning i huvudsaklig överensstämmelse med av lantbruksstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 september 1929 framställt förslag.

Stockholm den 29 april 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Elof B. Andersson, Gabrielsson, Carl E. Eriksson, Granath, August W. Johansson, Dalberg* och *Henriksson* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Sköld, Hedlund* i Häste, *Carlström, Uddenberg, Svensson* i Grönvik, *Weibull* och *Pehrsson* i Bramstorp.

Reservationer:

1) av herrar *Sederholm, Andersson* i Tältenborg, *Gabrielsson* och *Hedlund* i Häste, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Såsom framgår av det föregående avse motionärerna, att bestämmelser om färgning av importerad havre jämväl skulle omfatta den av Kungl. Maj:t i oförmälda kungörelse undantagna importen till grynkvärnarna.

Även utskottet finner åtskilliga skäl vara anförda, som tala för att en dylik utvidgning av ifrågavarande förfarande skulle medföra fördelar för jordbruket därigenom, att en ökad avsättning av den inhemska havren bleve följden och att bättre priser därå skulle kunna uppnås. Emellertid torde, enligt vad utskottet inhämtat, tvekan kunna råda, huruvida bestämmelser av sådan innebörd skulle stå i överensstämmelse med de utfästelser, som innehållas i Sveriges handelsavtal med vissa främmande makter. Med hänsyn härtill har utskottet icke kunnat biträda motionärernas förslag, men anser sig samtidigt böra framhålla, att Kungl. Maj:t fortfarande torde ha sin uppmärksamhet riktad på ifrågavarande spörsmål.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 17 och II: 42 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

2) av herrar *Johansson* i Uppmälby, *Eriksson, Carl E., Granath, Dalberg, Sköld* och *Uddenberg*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Det torde till en början böra framhållas, att det redan införda färgningsförfarandet — såvitt handlingarna i ärendet utvisa — uteslutande motiverats därmed, att det avsåge förhindrandet av att sådana utländska havresorter, som vore olämpliga för våra odlingsförhållanden, här komme till användning såsom utsäde. Motionärerna synas emellertid huvudsakligen åsyfta ett helt annat ändamål, nämligen att genom färgningen åstadkomma en minskning eller ett upphörande av importen av havre till gagn för den inhemska prisbildningen å denna vara.

Utskottet torde först få ange sin ståndpunkt till spörsmålet om färgning till skydd mot dålig utsädehavre. Utskottet anser det vara av betydelse, att köpare av utsädehavre sättas i tillfälle att erhålla kännedom om varans ursprung. Emellertid torde endast en relativt obetydlig del av den importerade havren hava använts för utsäde, och det vill därför synas utskottet som om redan omfattningen av den märkning av importerad havre,

som redan genomförts, vore en alltför vittgående åtgärd för att hindra, att smärre partier utländsk havre komme till användning såsom utsäde. Utskottet vill erinra, att enligt föreskrift i lagen den 14 juni 1928 angående handel med utsädesvaror säljaren av frö avsett till utsäde — med undantag dock för utsäde av stråsäd och trindsäd — är skyldig lämna köparen skriftlig uppgift, bland annat, å fröets slag samt i fråga om rotfruktsfrö och köksväxtfrö ävensom, där så ske kan, beträffande annat frö fröets sort; vidare skall, där fröet helt eller delvis skördats på utländsk ort, detta, utom för köksväxtfrö, i uppgiften tydligt utmärkas med orden »utländskt frö». Det avgörande skälet för undantagandet av utsäde av stråsäd och trindsäd från lagens tillämpning torde i icke ringa mån hava grundat sig på betänkligheter mot att på en gång genomföra en så omfattande och för den då ännu icke fullt utvecklade statliga frökontrollverksamheten synnerligen krävande lagstiftning. Detta skäl torde numera hava förlorat åtskilligt av sin betydelse. Med hänsyn härtill torde väl kunna ifrågasättas, huruvida icke tiden kunde vara inne för ett övervägande av utsträckning av lagens tillämpning att gälla å sistnämnda utsäde. Härigenom skulle också det i olika avseenden besvärliga och alltför ingripande färgningsförfarandet uppenbarligen bliva överflödigt för det syfte, för vilket det tillkommit. Enligt utskottets uppfattning bör därför en avlösning av färgningsbestämmelserna och ett utsträckande på antytt sätt av frölagens giltighetsområde så snart ske kan äga rum. Med den uppfattning, utskottet i nu berörda avseende hyser, kan utskottet givetvis icke biträda det föreliggande förslaget. Men även om utskottet hade en annan mening om färgningsmetodens användning i förevarande fall, skulle det av motionärerna förordade längre gående förfarandet likväl icke kunna av utskottet från utsädessynpunkten försvaras, såvida det icke med fog kunde göras gällande, att den av grynkvärnarna importerade havren kunde komma i handeln som utsäde — och det ha ju icke ens motionärerna påstått.

Vad därefter beträffar det av motionärerna åsyftade ändamålet med färgningen vill utskottet framhålla, att, därest en föreskrift om färgning av importerad havre skulle komma att i huvudsak verka såsom ett importförbud — vilket motionärerna närmast torde avse — en dylik föreskrift, enligt vad utskottet inhämtat, knappast lär stå i överensstämmelse med av Sverige i vissa överenskommelser med främmande makter gjorda utfästelser. Icke heller från denna synpunkt skulle utskottet därför kunna tillstyrka framställningen.

Under åberopande av det ovan anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 17 och II: 42 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»